ޖއ/2025/20/ރ-34

ހައްދުންމަތީގެ މަޖިލީސް

ގަވާއިދު ކޮމިޓީ

ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2008 (އާންމު ގަވާއިދުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ ޖަދުވަލު 1 އަދި 2 ގައިވާ ގަވާއިދުތަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމާގުޅޭ މައްސަލަ ގަވާއިދު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓު

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/GV/2025/01

28 އޭޕްރީލް 2025

ގަވާއިދު ކޮމިޓީ

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މި ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތަކީ، ދައުލަތުގެ ހުރިހާ މުއައްސަސާތަކުން ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތަކާއި، އާންމުން އަމަލުކުރަންޖެހޭ އެންގުންތައް ބަޔާންކުރަމުން ގެންދަނީ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައިތޯ ބެލުމާއި، ގަވާއިދުތަކާ ގުޅޭގޮތުން އުފެދޭ ޝަކުވާތަކުގެ ތަޙުޤީޤު ކުރާ މަސައްކަތެއް ބެލުމާއި، އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން (ކ) އަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން ކުރަންޖެހޭ އެންމެހައި ކަންކަން ފުރިހަމަކުރުމަށްފަހު، ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓު މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމެވެ. މީގެ އިތުރުން، އެ އިދާރާތަކުން ހަދާފައިވާ ގަވާއިދުތައް ދިރާސާކޮށް، ފުރިހަމަކޮށް، އެކަންކަމުގައި ކުރިއަށް ދެވިދާނެގޮތުގެ ލަފާދިނުމާއި، އެ އިދާރާތަކާއި ބައްދަލުކޮށް، އެ އިދާރާތަކުން ހިންގާ ކަންކަމާ ބެހޭގޮތުން މައުލޫމާތު ހޯދައި، ސުވާލުކޮށް، އެ އިދާރާތަކުން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން އެ އިދާރާތަކުން ކުރަމުންދާގޮތް ބަލައި، އިސްލާހުކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ބަޔާންކޮށްދިނުމެވެ.

ގަވާއިދު ކޮމިޓީގައި ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ މެންބަރުން

ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު

އިބްރާހީމް ނަސީމް
ތުލުސްދޫ ދާއިރާ

ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރުގެ ނައިބު

ޒޯލްޖަރ އަސާރާ ނައީމް
ހުރާ ދާއިރާ

ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން

މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް
ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާ

އަޙްމަދު ނަޝީދު
އިހަވަންދޫ ދާއިރާ

މުޙައްމަދު ދާއޫދު
ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާ

ހުސެއިން މުބާރިކް
މަނަދޫ ދާއިރާ

މުޙައްމަދު އައްބާސް
ވެލިދޫ ދާއިރާ

އަބްދުއްސައްތާރު މުޙައްމަދު
ހުޅުދޫ ދާއިރާ

ޙަސަން ވަޙީދު
ވިލުފުށި ދާއިރާ

އިސްމާޢީލް ޝަފީޢު
އިސްދޫ ދާއިރާ

ޙުސައިން ނަސީރު
ގަމު ދާއިރާ

ފިހުރިސްތު

1. ތައާރަފު 5
2. ކޮމިޓީން މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދިޔަގޮތް 5
3. އުނިކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ގަވާއިދުތައް 6
4. އަމަލުކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ގަވާއިދުތައް 7
5. ނިންމުން 7

ޖަދުވަލު 1 9

1. ތަޢާރުފު

މިއީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2008 (އާންމު ގަވާއިދުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ ޗެޕްޓަރު 1 އަދި 2 ގައިވާ ގަވާއިދުތަކަށް އިޞްލާޙުކުރުމުގެ މުއްދަތު 2025 ވަނަ އަހަރުގެ އޭޕްރީލް މަހުގެ ނިޔަލަށް ހަމަވާތީ، އެ ޤާނޫނުގެ ޗެޕްޓަރު 1 އަދި 2 ގައި ހިމަނާފައިވާ ގަވާއިދުތަކުގެ ތެރެއިން މިހާތަނަށް މަޖިލީހުން އެކި ފަހަރުމަތިން އުނިއިތުރުގެނައި ގަވާއިދުތައް ފިޔަވައި ދެންހުރި ގަވާއިދުތަކާގުޅޭ ޤާނޫނުތަކުގެ ހަވާލާ އެ ޤާނޫނުތަކަށް އިޞްލާޙުކުރަން ފެނުނުތަން، އާންމު ގަވާއިދުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، އެ ގަވާއިދުތަކަށް އިޞްލާޙުކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމާގުޅޭ ގޮތުން ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި، ގަވާއިދު ކޮމިޓީގައި މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު، އެ މައްސަލަ ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓެވެ.

2. ކޮމިޓީން މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދިޔަގޮތް

ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2008 (އާންމު ގަވާއިދުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ ޗެޕްޓަރު 1 އަދި 2 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގަވާއިދުތަކާ ގުޅޭގޮތުން، މިހާތަނަށް މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ބިލުގެ މަސައްކަތް ގޮސްފައިވާ ހިސާބު އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން މި ކޮމިޓީން ސުވާލުކޮށްފައިވާނެއެވެ. އަދި މިހާރު މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ބިލުތަކުގެ މަސައްކަތް ހިނގަމުންދާ ގޮތް މި ކޮމިޓީން ބެލުމަށްފަހު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2008 (އާންމު ގަވާއިދުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން މި ރިޕޯޓުގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގަވާއިދުތައް އެ ޤާނޫނުގެ ޗެޕްޓަރު 1 އިން އުނިކޮށް، އަދި އެ ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން މި ރިޕޯޓުގެ 4 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގަވާއިދުތަކަށް އިޞްލާޙުކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް 28 އޭޕްރީލް 2025 ގައި ބޭއްވުނު މި ކޮމިޓީގެ މި އަހަރުގެ 3 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޓީން ނިންމިއެވެ.

3. އުނިކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ގަވާއިދުތައް

#	ގަވާއިދު ނަންބަރު	ގަވާއިދުގެ ނަން	ގަވާއިދު ހިންގާ ޤާނޫނު ނުވަތަ ޤާނޫނުތައް
ޖަދުވަލު 1			
1.	12.	ކޮޕީރައިޓަށް އިސްތިސްނާކުރުމާބެހޭ ގަވާއިދު	ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2024 (ކޮޕީރައިޓްގެ ރައްކާތެރިކަމުގެ ޤާނޫނު) އަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާފައިވާތީ.
2.	13.	ކޮޕީރައިޓްގެ ޚިދުމަތްތެރިންނާއިބެހޭ އާއްމު ގަވާއިދު	ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2024 (ކޮޕީރައިޓްގެ ރައްކާތެރިކަމުގެ ޤާނޫނު) އަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާފައިވާތީ.
3.	14.	ގުޅުންހުރި ހައްގުގެ ބަދަލުގައި ކުޑަކުދިންނަށް ދީ ބާވަތްތައް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުމާއި، އެކްސްޕޯޓުކުރުމާއި، ވިޔަފާރީގައި ބޭނުންކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެގޮތުގެ ގަވާއިދު	ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2024 (ކޮޕީރައިޓްގެ ރައްކާތެރިކަމުގެ ޤާނޫނު) އަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާފައިވާތީ.
4.	28.	މާލީ ޕްރޮސެސްގެ ގަވާއިދު	ޤާނޫނު ނަންބަރު 16/2024 (ބިޑާވެރި ޕްރޮސެސްކުރުމާއި ހިންގުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާފައިވާތީ.
5.	29.	ހުޅުމާލެ ޕްރޮސެސްގެ އަދި އިމާރާތްކުރުމުގެ ގަވާއިދު	ޤާނޫނު ނަންބަރު 16/2024 (ބިޑާވެރި ޕްރޮސެސްކުރުމާއި ހިންގުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާފައިވާތީ.
6.	30.	ރައްޔިތުގެ ބިޑާވެރި ޕްރޮސެސް ކުރުމާއި ހިންގުމުގެ ގަވާއިދު	ޤާނޫނު ނަންބަރު 16/2024 (ބިޑާވެރި ޕްރޮސެސްކުރުމާއި ހިންގުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާފައިވާތީ.

4. އަމަލުކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ގަވާއިދުތައް

ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2008 (އާންމު ގަވާއިދުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ ޖަދުވަލު 1 ގައި ހިމެނޭ ގަވާއިދުތައް

#	ގަވާއިދު ނަންބަރު	ގަވާއިދުގެ ނަން	ގަވާއިދު ހިންގާ ފަރާތް ނުވަތަ ފަރާތްތައް
.1	.60	އިންޝުއަރަންސް އިންޑަސްޓްރީ ރެގިއުލޭޝަންސް	މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީ
.2	.65	ދިރޭ ޖަނަވާރު އެތެރެކުރުމުގެ ގަވާއިދު	މިނިސްޓްރީ އޮފް އެގްރިކަލްޗަރ އެންޑް އެނިމަލް ވެލްފެއަރ
.3	.67	ދިވެހިރާއްޖެއަށް ދޫނި އެތެރެކުރުމާބެހޭ ގަވާއިދު	މިނިސްޓްރީ އޮފް އެގްރިކަލްޗަރ އެންޑް އެނިމަލް ވެލްފެއަރ

ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2008 (އާންމު ގަވާއިދުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ ޖަދުވަލު 2 ގައި ހިމެނޭ ގަވާއިދު

#	ގަވާއިދު ނަންބަރު	ގަވާއިދުގެ ނަން
.4	.10	އަބްރާބަހުގެ ސަބަބުން ލިބޭ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދިނުމުގެ ގަވާއިދު

5. ނިންމުން

ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2008 (އާންމު ގަވާއިދުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ ޖަދުވަލު 1 އަދި 2 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގަވާއިދުތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރެއްވުމަށްފަހު، އެ ޤާނޫނުގެ ޖަދުވަލު 1 ގައި ހިމެނޭގޮތަށް ގަވާއިދުތަކުގެ ތެރެއިން، މި ރިޕޯޓުގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދުތައް އުނިކުރުމަށާއި، އެ ޤާނޫނުގެ ޖަދުވަލު 1 އަދި 2 ގައި ހިމެނޭގޮތަށް ގަވާއިދުތަކުގެ ތެރެއިން، މި ރިޕޯޓުގެ 4 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދުތަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ މުއްދަތު އެ ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، 2026 ވަނަ އަހަރުގެ އޮގަސްޓް މަހުގެ ނިޔަލަށް އިތުރުކުރުމަށާއި، އެގޮތުން އިތުރުކުރާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި މިހާރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިފައިވާ އެ ގަވާއިދުތަކުގެ ބެލެނިވެރި ޤާނޫނުތައް ފާސްކުރުމަށް ބާރުއަޅާ ބިލުތަކުގެ މަސައްކަތް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކަމާގުޅުންހުރި ކޮމިޓީތަކުން އަވަހަށް ނިންމަވައި ދެއްވުމަށް ދަންނަވާލުމަށާއި، އަދި އާންމު ގަވާއިދުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ ޖަދުވަލު 2 ގައި ހިމެނޭ ގަވާއިދު ގެދޮރުން އެކަމާގުޅޭ ބިލުގެ މަސައްކަތް ނިންމަވައި، އެ ބިލު މިހާރުވެސް އަވަހަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައި ދެއްވުމަށް

އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގައި ދެންނެވުމަން 28 އޭޕްރިލް 2025 ގައި ބޭއްވި މި ކޮމިޓީގެ އަދަދުގެ 3 ވަނަ ބައްދަލުވުމުން ހާޒިރުވި ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެރިވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ފާސްކުރިއެވެ.

ވީމާ، މަޖިލީހުން ހުށަހަޅައިގަންނަވާ ގަވާއިދުގެ މި ރިޕޯޓާއެކު ގޮތުގެ ނިންމަވައި ދެއްވުމަށް އެދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2008 (އާންމު ގަވާއިދުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން މި ކޮމިޓީން ފާސްކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މައްޗަށް އެކުލަވާ މި ރިޕޯޓް މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅަމެވެ.

ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2008 (އާންމު ގަވާއިދުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ ޖަދުވަލު 1 އަދި ޖަދުވަލު 2 ގައިވާ ގަވާއިދުތަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމާގުޅޭ މައްސަލަ ދިރާސާކުރި ބައްދަލުވުމުން ގަވާއިދު ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން ހާޒިރުވި ނިސްބަތް އެކިވަޒާރާތްތަކަށް ހުށަހެޅޭ ތަފްސީލު މި ރިޕޯޓުގެ "ޖަދުވަލު-1" ގެ ގޮތުގައި ހިމަނާފައި އެވަނީއެވެ.

---

28 އޭޕްރިލް 2025

ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމް
ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު

ޖަދުވަލު 1

ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2008 (އާންމު ގަވާއިދުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ ޖަދުވަލު 1 އަދި 2 ގައިވާ ގަވާއިދުތަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރު ކުރުމާގުޅޭ މައްސަލަ ދިރާސާކުރުމަށް ބޭއްވި ބައްދަލުވުންތަކަށް ގަވާއިދު ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން ޙާޟިރުވި ނިސްބަތް އެނގޭ ފަދައިން ތައްޔާރުކުރި ޙާޟިރީ ތަފްޞީލު

✓	ޙާޟިރުވި ބައްދަލުވުން	-	ޙާޟިރުނުވާ ބައްދަލުވުން	@	އެހެން ކޮމިޓީއެއްގެ ބައްދަލުވުމުގައި	S	ސަލާމުގައި ހުރި ބައްދަލުވުން
0	ރަސްމީ ދަތުރެއްގައި	N	ކޮމިޓީގައި ނުހިމެނޭ				

ތާރީޚް	ބައްދަލުވުން	ޖުމްލަ ވަގުތު	ގަން ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ނަސީމް	އިސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާޢީލް ޝަފީޤު	ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ވަޙީދު	ހުރާ ދާއިރާގެ މެންބަރު [illegible] ނަޢީމް	ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމް	ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްސައްތާރު މުޙައްމަދު	ފެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢައްބާސް	މަނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުބާރިކް	ކުޑަހުވަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ދާއޫދު	އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނަސީމް	ގަމު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް
28/04/2025	3	0:08	S	✓	✓	-	✓	S	✓	✓	✓	S	0
ޖުމްލަ	1	00:08	0	1	1	0	1	0	1	1	1	0	0